

EXPUNERE DE MOTIVE

1. Descrierea situației actuale

În situația în care unui angajat i se desființează sau anulează, prin hotărâre judecătorească definitivă, diploma sau certificatul de studii, la momentul actual nu există o reglementare la nivelul Codului Muncii și a Codului Administrativ care să prevadă dreptul angajatorului privat de a recupera sumele obținute de salariat în mod necuvenit și nici o obligație a instituțiilor publice de a dispune recuperarea sumelor.

Plata unor sume suplimentare sau acordarea de beneficii salariale specifice unui anumit nivel de studii sau calificare trebuie să fie justificată și să se bazeze pe informații corecte. Dacă salariatul sau funcționarul public nu îndeplinește aceste criterii, atunci plata acestor sume devine incorectă și necuvenită din perspectiva angajatorului privat sau a instituțiilor publice care acordă aceste beneficii.

Mai mult, în ultimii ani, un număr semnificativ de diplome de bacalaureat și de licență au fost desființate de instanțele judecătorești, în urma dosarelor referitoare la diplomele acordate de Universitatea „Europa Ecor”¹ și Universitatea „Alexandru Ghica”². Spre exemplu, în data de 29.04.2022, Judecătoria Sectorului 4 a dispus desființarea a 43 de diplome de bacalaureat și 24 de diplome de licență³. De asemenea, Tribunalul București a anulat diploma de doctor a unui general, fost șef SPP, eliberată de Academia Națională de Informații „Mihai Viteazul”⁴.

O parte dintre persoanele ale căror diplome au fost sau vor fi desființate în viitor au fost angajați sau funcționari publici în autorități și instituții publice. În acest sens, amintim cazul unei angajate care a ocupat funcția de șef al serviciului financiar din cadrul DGASPC Teleorman și de auditor al Curții de Conturi, Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 4 solicitând desființarea documentelor sale în aprilie 2020⁵. De asemenea, în anul 2023, doi funcționari ai ANAF de la Direcția Antifraudă Fiscală Alexandria și Direcția Antifraudă

¹<https://ziare.com/diplome-false/falsi-zbsolventi-studii-superioara-instantele-anuleaza-banda-rulanta-diplome-fenomen-amploare-deosebita-1829653>

² <https://adevarul.ro/stiri-interne/evenimente/diplome-false-de-la-doua-universitati-din-2118889.html>

³ Încheiere finală camera preliminară din 29.04.2022 pronunțată de Judecătoria Sectorului 4 București, (<https://www.rejust.ro/juris/592553e42>)

⁴ <https://ziare.com/ion-iliescu/psd/sef-spp-titlu-doctor-anulat-tribunalul-bucuresti-1668905>

⁵<https://www.libertatea.ro/stiri/sefa-la-protectia-copilului-si-auditor-la-curtea-de-conturi-pe-baza-unor-acte-de-studii-parafate-cu-numele-femeii-de-serviciu-de-la-facultate-acuza-procurorii-4436082>

Fiscală București au fost trimiși în judecată de Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 1, unul dintre ei încasând ilegal 189.536 de lei în baza unei diplome false⁶.

Astfel, dreptul angajatorului privat și obligarea instituțiilor publice de a dispune acțiuni pentru recuperarea sumelor obținute de angajat în mod necuvenit sunt necesare pentru a preveni și opri prejudicierea acestora de către salariații sau funcționarii publici care nu îndeplinesc nivelul de studii sau calificări necesare pentru ocuparea sau pentru acordarea sporurilor salariale specifice postului ocupat, în prezent art.57 alin.(5) din Codul muncii dispunând ca persoana care a prestat munca în temeiul unui contract individual de muncă nul (lipsa studiilor/diplomei fiind un caz de nulitate) are dreptul la remunerarea acesteia, corespunzător modului de îndeplinire a atribuțiilor de serviciu.

2. Schimbări preconizate

Propunem completarea Codului muncii cu dispoziții care, prin excepție de la art.57 alin.(5), să prevadă faptul că în situația în care prin hotărâre judecătorească definitivă se desființează sau se anulează diploma sau certificatul de studii ale unui salariat, acesta neîndeplinind astfel, la momentul încheierii contractului individual de muncă sau pe parcursul derulării acestuia, nivelul de studii necesare pentru ocuparea respectivului post sau pentru acordarea sporurilor salariale specifice postului ocupat, angajatorul, persoană juridică de drept privat, are dreptul să dispună măsuri pentru recuperarea, în condițiile legii, a sumelor obținute de salariat în mod necuvenit, în termen de 12 luni de la data comunicării hotărârii judecătorești. În cazul persoanelor juridice de drept public sau operatorilor economici la care statul sau unitățile administrativ-teritoriale sunt acționari unici ori majoritari, aceasta constituie o obligație.

De asemenea, **propunem completarea Codului administrativ** cu dispoziții similare în ceea ce îi privește pe funcționarii publici.

Totodată, este necesară înștiințarea angajatorilor în cadrul cărora își desfășoară sau și-au desfășurat activitatea respectivii salariați sau funcționari publici în perioada cuprinsă între data eliberării diplomei sau certificatului de studii și data pronunțării hotărârii judecătorești definitive, sens în care propunem **completarea art.427 din Codul de procedură civilă** în sensul ca hotărârea judecătorească definitivă să fie comunicată în copie și către respectivii angajatori. Pentru aceasta, instanța urmează să solicite pârâșilor lista și datele de contact ale respectivilor angajatori.

3. Impact bugetar:

Propunerea generează venituri la bugetul statului, constând în sumele recuperate de la salariații sau funcționarii publici din cadrul persoanelor juridice de drept public, cărora le-au fost desființate sau anulate diploma sau certificatul de studii.

⁶<https://www.digi24.ro/stiri/actualitate/justitie/doi-angajati-anaf-si-au-falsificat-diplomele-de-studii-ca-sa-avanseze-in-functie-cati-bani-a-castigat-unul-din-ei-2564847>

Completările propuse:

Legea nr.53/2003 - Codul muncii	Completările propuse
Art.57. (1) Nerespectarea oricăreia dintre condițiile legale necesare pentru încheierea valabilă a contractului individual de muncă atrage nulitatea acestuia. (2) Constatarea nulității contractului individual de muncă produce efecte pentru viitor. (3) Nulitatea contractului individual de muncă poate fi acoperită prin îndeplinirea ulterioară a condițiilor impuse de lege. (4) În situația în care o clauză este afectată de nulitate, întrucât stabilește drepturi sau obligații pentru salariați, care contravin unor norme legale imperative sau contractelor colective de muncă aplicabile, aceasta este înlocuită de drept cu dispozițiile legale sau convenționale aplicabile, salariatul având dreptul la despăgubiri. (5) Persoana care a prestat munca în temeiul unui contract individual de muncă nu are dreptul la remunerarea acesteia, corespunzător modului de îndeplinire a atribuțiilor de serviciu. (6) Constatarea nulității și stabilirea, potrivit legii, a efectelor acesteia se pot face prin acordul părților. (7) Dacă părțile nu se înțeleg, nulitatea se pronunță de către instanța judecătorească.	Art.I. - La articolul 57, după alineatul (7) se introduce un nou alineat, alin.(8), cu următorul cuprins: ”(8) Prin excepție de la dispozițiile alin.(5), în situația în care prin hotărâre judecătorească definitivă sunt desființate sau anulate diploma sau certificatul de studii ale unui salariat, acesta neîndeplinind astfel, la momentul încheierii contractului individual de muncă sau pe parcursul derulării acestuia, nivelul de studii necesare pentru ocuparea respectivului post sau pentru acordarea sporurilor salariale specifice postului ocupat, angajatorul, persoană juridică de drept privat, are dreptul, iar angajatorul, persoană juridică de drept public sau operator economic la care statul sau unitățile administrativ-teritoriale sunt acționari unici ori majoritari, au obligația, să dispună măsuri pentru recuperarea, în condițiile legii, a sumelor obținute de salariat în mod necuvenit, în termen de 12 luni de la data comunicării hotărârii judecătorești.”

OUG nr.57/2019 - Codul administrativ	Completările propuse
Art.576. - Răspunderea administrativ-patrimonială solidară pentru prejudicii cauzate în legătură cu punerea în valoare a bunurilor și a serviciilor publice Autoritățile și instituțiile publice și personalul acestora, a cărui culpă a fost dovedită, răspund patrimonial solidar pentru pagube produse domeniului public ori privat ca urmare a	Art.II. - După articolul 576 se introduce un nou articol, art.576¹, cu următorul cuprins: ”Art.576¹. - Recuperarea sumelor obținute necuvenit în cazul desființării sau anulării diplomei sau certificatului de studii

OUG nr.57/2019 - Codul administrativ	Completările propuse
organizării sau funcționării serviciului public cu nerespectarea prevederilor legale în vigoare.	În situația în care prin hotărâre judecătorească definitivă sunt desființate sau anulate diploma sau certificatul de studii ale unui funcționar public, acesta neîndeplinind astfel, la momentul numirii în funcția publică sau pe parcursul exercitării acesteia, nivelul de studii necesare pentru ocuparea respectivului post sau pentru acordarea sporurilor salariale specifice postului ocupat, autoritatea sau instituția publică în cadrul căreia își desfășoară sau și-a desfășurat activitatea funcționarul public are obligația să dispună măsuri pentru recuperarea, în condițiile legii, a sumelor obținute de acesta în mod necuvenit, în termen de 12 luni de la data comunicării hotărârii judecătorești.”

Legea nr.134/2010 - Codul de procedură civilă	Completările propuse
Art.427. - Comunicarea hotărârii (1) Hotărârea se va comunica din oficiu părților, în copie, chiar dacă este definitivă. Comunicarea se va face de îndată ce hotărârea a fost redactată și semnată în condițiile legii. (2) Hotărârile definitive prin care s-a dispus efectuarea unei înscrieri în cartea funciară sau, după caz, în alte registre publice se vor comunica din oficiu și instituției sau autorității care ține acele registre. (3) Hotărârile definitive prin care s-a dispus anularea, în tot sau în parte, a unui act notarial se comunică din oficiu de îndată notarului public instrumentator, direct ori prin intermediul camerei notarilor publici în circumscripția căreia funcționează. (4) De asemenea, hotărârile prin care instanța se pronunță în legătură cu prevederi cuprinse în Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene și în alte acte juridice ale Uniunii Europene se comunică, din oficiu, chiar dacă nu sunt definitive, și autorității sau instituției naționale cu atribuții de reglementare în materie.	Art.III. - La articolul 427, după alineatul (3) se introduce un nou alineat, alin.(3¹), cu următorul cuprins: ”(3¹) Hotărârile definitive prin care sunt desființate sau anulate diploma sau certificatul de studii ale salariaților ori funcționarilor publici se vor comunica și angajatorilor în cadrul cărora aceștia își desfășoară sau și-au desfășurat activitatea în perioada cuprinsă între data emiterii diplomei sau certificatului de studii și data pronunțării hotărârii definitive.”

Față de cele prezentate, supunem Parlamentului spre adoptare, *propunerea legislativă pentru completarea Legii nr.53/2003 - Codul muncii, a Ordonanței de urgență a Guvernului nr.57/2019 privind Codul administrativ și a Legii nr.134/2010 privind Codul de procedură civilă.*

Inițiator:

Oana Silvia Țoțu/- deputat USR